

म. सं. सं. वाचनालय, ठाणे

विषय दा. वा

दा. क्र. २६९०

२६९०

२६९०

वचंभाट

IRBK-0102610

IRBK-0102610

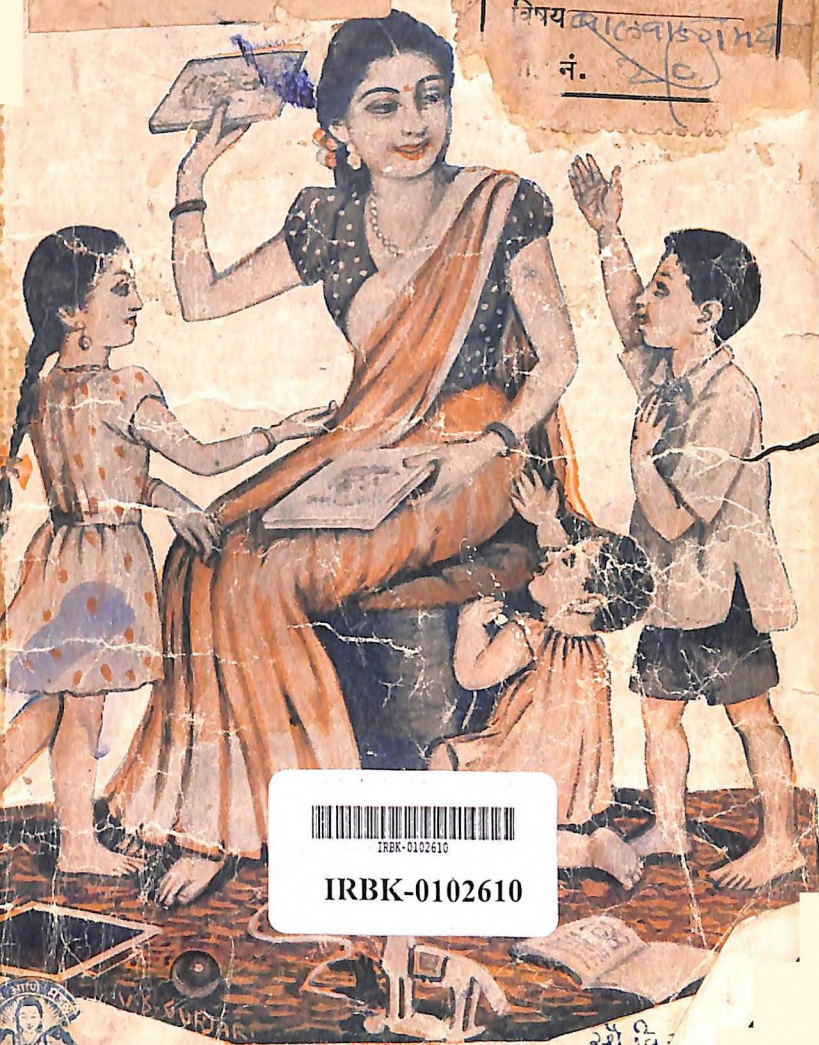
सा. विजयाद्वी वाकीये

दा. क्र. २६९०

विमल

म. ग्रं. सं. ठाणें
विषय व्याख्यात्मक
वा. नं. २५९

म. ग्रं. सं. ठाणें
विषय व्याख्यात्मक
नं. २०

IRBK-0102610

IRBK-0102610

वचंभट

म.ग्रं.सं. ठाणे

८११.३११.२०८

लेखिका

सौ. विजयादेवी वालिंबे

म.ग्रं.सं. ठाणे, ज्ञानमाला प्रकाशक.
★ २९९०
दा. क्र. नों दि.
वि.
प्रकाशक या ना

केमकर आणि मंडळी, मुंबई नं. ४

सर्व हक प्रकाशकाचे स्वाधीन

आवृत्ति पहिली]

[सन १९४७]

किंमत ४ आणे

प्रकाशक

श्रीकृष्ण दामोदर कुलकर्णी,
माधव पुरुषोत्तम कुलकर्णी.

बी. ए.

केमकर आणि मंडळी,
पब्लिशर्स, बुकसेल्स व स्टेशनर्स,
विठ्ठलभाई पटेल रोड, मुंबई नं. ४

अनुक्रमणिका

१ वचंमट	३
२ घमेंडखोर हजाम	५
३ हुशार शेतकरी	८
४ लांडगा आला रे आला !	१०
५ लवाड चांदोबा	१२
६ बैल व उंदीर	१५
७ शहाणी माशी	१७
८ दगडूचें पोट	१९
९ आमचे खेळ	२१
१० रमेशचा भाऊ	२२

मुद्रक

आर. आर. वखले,
मुंबई वैभव प्रेस, गिरगांव-मुंबई नं. ४

चित्रकार

व्ही. एस्. गुर्जर

बचंभट हा एक गरीब भटजी होता. बचंभट एका लहानशा घरांत राहात असे. रोज नेमानें तो सकाळीं गांवांत पंचांग सांगे, दुपारीं पुराण सांगे. पुराणानंतर थोडे तांदूळ बायका पोथीपुढें ठेवीत. ते घेऊन तो घरीं येई. बायको तांदूळ शिजवून भात करी व मग बचंभटाचें जेवण होई.

नंतर बचंभट निळूला शिकवी. निळूला लोक 'निळभंट' अशी हाक मारीत. निळू लहान होता.

एके दिवशीं बचंभटाची बायको उसासाठीं रुसून बसली. बचंभटानें तें पाहिलें व निळूला घेऊन तो उस आणावयास गेला.

शेतांत खूप ऊस होते. पण ते शेतकरी लोकांचे होते. तरीपण बचंभटानें निळूला शेतांत उसांसाठी पाठविलें. आपणांस कोणीतरी पाहील यासाठी बचंभट बाजूला राखण बसला.

शेताचा मालक 'धुसफुस' ऐकून धांवत आला.
तिकडे तो येतांच बचंभटानें एकदम निव्वूल!
कळविलें कीं—

अरे अरे निळंभटाऽ आ ।

शेंडी उडते खालीं बसा ।

ધની આલા સાવધ અસા ।

दहा तुला, दहा मला, दहा बायकोला ।

पांच पांच मुलांना ।

शॉडे बुडखे रेडकांना ।

दक्षिणेला खिंडीतून पळा ।

हैं ऐकतांच शेत मालकाला वाटलें कीं भटजीबुवा
आपलें 'चांगलें होवो' असें देवाला सांगत आहेत.
मालक खूष झाला व पंचवीस ऊस बचंभटाला दिले.

१ तिकडे निळंभटानें चाळीस ऊस तोडले व दक्षिण खिडींतून मोळी घेऊन तो पळाला. बचंभट व निळंभट यांनीं ऊसच ऊस आणले.

ते पहातांच बचंभटाची बायको आनंदानें खूष झाली.

* * * * *

म. सं. सं. ठाणे

घमेंडखोर हजाम

१ बगदाद शहरांत अलीबेन नांवाचा एक फार घमेंडखोर हजाम राहात असे.

तो अतिशय हळुवार हातानें लोकांची हजामत करी. बगदादचे मोठमोठे अमीर उमराव व श्रीमान् शेटजींची अलीबेन हजामत करी. तोही यामुळें फार माजला होता. नेहमीं अलीबेन गरिबांना छळी.

बगदाद शहरीं लांकडें फार महाग होतीं. गरीब मोळीवाले अलीबेनला लांकडें विकीत. पण गरीबीच कमी किंमत देई व लुबाडी.

एके दिवशीं एक नवीन मोळीवाला आपलीं लांकडें गाढवावर घालून विकावयास आला. अलीबेननें सवदा ठरवला, सगळीं लांकडें घेतलीं आणि गाढवावर घातलेलें खोगीरही हिसकावून घेतलें. मोळीवाला पायां पडला. पण अलीबेनला दया आली नाहीं. “ सगळीं लांकडें ठरलीं आहेत. तुझें लांकडाचें खोगीर आहे. मग तेंही यांत आलेंच. ” शेवटीं अलीबेननें मोळीवाला घालवून दिला.

गरीब बिचारा मोळीवाला गाढव हांकीत रडत रडत चालला. कोणींही गरिबाची दाद घेतली नाहीं.

पण तिकडून खलिफा येत होता. रडणारा मोळीवाला पाहून तो कां रडतो आहे याची खलिफानें चौकशी केली. सगळी हकीकत ऐकून खलिफानें एका नोकराला पाठवून अलीबेनला बोलावलें.

अलीबेन आला व मुजरा करून उभा राहिला.

“ हें बघ, दोघांची हजामत करावयाची आहे. फाय वेशील, सांग ? ” खलिफानें विचारलें.

१ “ चार मोहरा ” असें अलीबेननें सांगितलें.

मग खलिफानें मोळीवाला हाताला धरून आणला.
अलीबेननें हजामत केली.

नंतर अलीबेनपुढें गाढव उभें केलें. आसपासचे
सगळे लोक हंसूं लागले. हें पाहून अलीबेननें
“ गाढवाची हजामत करीत नाहीं ” असें सांगितलें.

“ पण दोघांची हजामत करावयाचा करार आहे.
एक मोळीवाला झाला आणि दुसरें हें गाढव. ”
खलिफानें सांगितलें.

अलीबेन ‘ कां कूं ’ करूं लागला.

मग खलिफानें सांगितलें, “ जसें सगळीं लांकडें
घेतांना खोगीरही घेतलेंस तशीच आतां दोघांचीही
हजामत कर. कारण मार्गे लांकडांचा करार होता
तसा आतां हजामतीचा आहे. ”

अलीबेनची घमंड उतरली व गाढवाची हजामत
करावी लागली !

* * * * *

शेतांत खूप ऊस होते. पण ते शेतकरी लोकांचे होते. तरीपण बचंभटानें निळूला शेतांत उसांसाठी पाठविलें. आपणांस कोणीतरी पाहील यासाठी बचंभट बाजूला राखण बसला.

शेताचा मालक 'धुसफुस' ऐकून धांवत आला. तिकडे तो येतांच बचंभटानें एकदम निळूला कळविलें कीं—

अरे अरे निळंभटाऽ आ ।

शेंडी उडते खालीं बसा ।

धनी आला सावध असा ।

दहा तुला, दहा मला, दहा बायकोला ।

पांच पांच मुलांना ।

शेंडे बुडखे रेडकांना ।

दक्षिणेला खिंडीतून पळा ।

हें ऐकतांच शेत मालकाला वाटलें कीं भटजीबुवा आपलें 'चांगलें होवो' असें देवाला सांगत आहेत. मालक खूष झाला व पंचवीस ऊस बचंभटाला दिले.

४

१ तिकडे निळंभटानें चाळीस ऊस तोडले व दक्षिण
खिडींतून मोळी घेऊन तो पळाला. बचंभट व
निळंभट यांनीं ऊसच ऊस आणले.

ते पहातांच बचंभटाची बायको आनंदानें खूष झाली.

~~*

म. सं. सं. ठाणे

घमेंडखोर हजाम

बगदाद शहरांत अलीबेन नांवाचा एक फार
घमेंडखोर हजाम राहात असे.

तो अतिशय हळुवार हातानें लोकांची हजामत
करी. बगदादचे मोठमोठे अमीर उमराव व श्रीमान्
शेटर्जींची अलीबेन हजामत करी. तोही यामुळें फार
माजला होता. नेहमीं अलीबेन गरिबांना छळी.

बगदाद शहरीं लांकडें फार महाग होतीं. गरीब
मोळीवाले अलीबेनला लांकडें विकीत. पण तो
अगदींच कमी किंमत देई व लुबाडी.

एके दिवशीं एक नवीन मोळीवाला आपलीं लांकडें गाढवावर घालून विकावयास आला. अलीबेननें सवदा ठरवला, सगळीं लांकडें घेतलीं आणि गाढवावर घातलेलें खोगीरही हिसकावून घेतलें. मोळीवाला पायां पडला. पण अलीबेनला दया आली नाहीं. “ सगळीं लांकडें ठरलीं आहेत. तुझें लांकडाचें खोगीर आहे. मग तेंही यांत आलेंच. ” शेवटीं अलीबेननें मोळीवाला घालवून दिला.

गरीब बिचारा मोळीवाला गाढव हांकीत रडत रडत चालला. कोणींही गरिबाची दाद घेतली नाहीं.

पण तिकडून खलिफा येत होता. रडणारा मोळीवाला पाहून तो कां रडतो आहे याची खलिफानें चौकशी केली. सगळी हकीकत ऐकून खलिफानें एका नोकराला पाठवून अलीबेनला बोलावलें.

अलीबेन आला व मुजरा करून उभा राहिला.

“ हें बघ, दोघांची हजामत करावयाची आहे. ताय वेशील, सांग ? ” खलिफानें विचारलें.

“ चार मोहरा ” असें अलीबेनने सांगितलें.

मग खलिफानें मोळीवाला हाताला धरून आणला.
अलीबेनने हजामत केली.

नंतर अलीबेनपुढें गाढव उभें केलें. आसपासचे
सगळे लोक हंसूं लागले. हें पाहून अलीबेनने
“ गाढवाची हजामत करीत नाहीं ” असें सांगितलें.

“ पण दोघांची हजामत करावयाचा करार आहे.
एक मोळीवाला झाला आणि दुसरे हें गाढव. ”
खलिफानें सांगितलें.

अलीबेन ‘ कां कूं ’ करूं लागला.

मग खलिफानें सांगितलें, “ जसें सगळीं लांकडे
घेतांना खोगीरही घेतलेंस तशीच आतां दोघांचीही
हजामत कर. कारण मार्गे लांकडांचा करार होता
तसा आतां हजामतीचा आहे. ”

अलीबेनची घमंड उतरली व गाढवाची हजामत
करावी लागली !

* * * * *

एका खेडेगांवांत एक शेतकरी राहात असे.

चार मुलगे, बायको व शेतकरी असें तें कुटुंब होतें.

शेतकरी नेहमीं मेहनत करी व जमिनीची मशागत करून शेतांतून खूप पीक काढी.

लहानपणीं चारीही मुलगे खूपच उनाडपणा करीत आणि ते जरी आतां मोठे झाले तरीही तसेंच करूं लागले.

शेतांत जावयाचें, शेत नांगरावयाचें, पेरणी करावयाची, भांगलणी करावयाची, मग पीक कापावयाचें आणि घरीं आणावयाचें. अशीं कामें खरें पाहतां या मुलांनीं करावयाला हवीं होती.

पण हीं पोरें सारखीं उनाडत अगर आळशीपणा-
मुळें वसून राहात.

शेतकरी दिवसेंदिवस वयातीत होऊं लागला. मुलें काम करीनात. आतां तो काळजी करूं लागला, कीं हें शेत कसें नांगरलें जावें ? शेतांत गवताचें बीं पडून गवतच फार माजूं लागलें होतें.

शेवटीं शेतकरी अगदीं अंथरुणावर पडून मरायला टेकला. सगळे मुलगे अंथरुणाजवळ जमले. मग शेतकरी हळू हळू बोलूं लागला, “हें पहा मुलांनो, मीं शेतांत एका ठिकाणीं खळगा खणून एक पैशाचें गाडगें पुरलें आहे. तें शोधून काढा व आपसांत वांटा. ” शेतकरी शांत बसला.

पुढें एक दोन दिवसांनीं शेतकरी मरण पावला.

लगेच मुलगे शेतांत नांगर व फावडीं घेऊन गेले. शेत भराभर नांगरूं लागले व फावडीं घेऊन खणूं लागले.

दोन महिने हें काम चाललें. पण पैशांचें गाडगें सांपडेना. मग “आतां यंदां तरी पेरूं व पीक निघालें कीं गाडगें शोधूं” असा विचार करून शेतांत बीं पेरलें.

गवत काढून जमीन खूपच तयार झालेली होती.
पीक अगदी जोरदार आलें. पीक कापून झालें. परत
मुलगे गाडगें शोधूं लागले.

आतां पीक चांगलेंच येतें. कारण दरसाल मुलगे
गाडगें शोधतात.

* * * *

लांडगा आला रे आला

एक धनगराचा पोर फारच वाईट होता. रोज तो
गांवांत कोणाची तरी खोडी करी. लोकांना नेहमीं
सतावून सोडी.

गांवांत कोणाचें व या मुलाचें सरळ पटत नसे.

लोकांची खोडी केली कीं या मुलाला आनंद होई.

डोंगरउतारावर हा मुलगा रोज मेंढरें चारी.

एके दिवशीं तो एकदम ओरडूं लागला कीं,
“लांडगा आला रे आला !” आसपास शेतांत काम

“ लांडगा आला रे लांडगा आला ! ”

पण लोकांना वाटलें, हा मुलगा वाईट आहे. खोडकर आहे. दोन वेळां आपण फसलों. आतांही मागील वेळेसारखाच हा ओरडत आहे.

कोणीही मदतीला धावलें नाहीं. लांडगा एका-मागून एक मेंढरें मारीतच होता. धनगराचा पोर ओरडतच होता—

“ लांडगा आला रे लांडगा आला ! ”

कोणासही फसवूं नका. फसलेले लोक मदतीला येत नाहीं.

* * * * *

लबाड चांदोबा

चांदोबा फारच लबाड होता. उघडे हिंडणें चांदोबाला फारच आवडत असे.

पण एके दिवशीं आई खूपच रागावली आणि तिनें चांदोबाला बडवलें. लगेच चांदोबानें कपडे घालावयाचें ठरविलें.

आईनें कपडे शिवले. वावा.

पहिलाच दिवस होता. थोडा वेळ कपडे घातले आणि काढून टाकले. दुसरा दिवस उजाडला. पण कालचे कपडे आज आवळ होऊं लागले. दिवसा आईनें परत कपडे शिवले. दुसरा दिवस गेला. कालचे कपडे आज आवळ होऊं लागले.

चांदोबा उघडाच हिंडूं लागला.

परत आई दिवसभर बसली. कापड फाडलें. कपडे शिवले. चांदोबाला घातले. दुसरा दिवस गेला. कपडे आवळ झाले.

चांदोबा उघडाच हिंडूं लागला.

दिवसामागून दिवस चालले. रोज चांदोबा उघडा हिंडावयास निघे. रोज दिवस आई कपडे शिवी. रोज कालचे कपडे आज लहान होत आणि परत चांदोबा उघडा हिंडूं लागे.

असे पंधरा दिवस झाले. या दिवशीं तर माणसा-एवढे मोठे कपडे शिवायला लागले.

सोळा दिवस झाले. लबाड चांदोबा आतां परत बारीक होऊं लागला होता. आतां रोज कपडे मोठेच होतात असें सारखें तो आईला सांगूं लागला.

परत आई रोज दिवसा बसूं लागली. कापड फाडूं लागली व अंगाजोगते कपडे करूं लागली. तरी रोज कपडे मोठेच पडूं लागले.

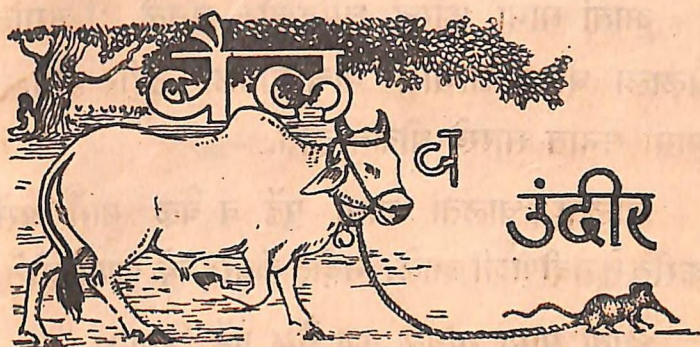
असे पंधरा दिवस गेले. आई खूपच रागावली होती. रोज चांदोबा खवचटपणा करी व आई रागावे.

चार महिने असेच चालले होते. आतां कपडेच कपडे झाले. कोणताही आकार लबाडीनें घेतला तरी चांदोबाला आई कपडे घालूं लागली. कारण मोठा व लहान चांदोबा कसा होतो ही चांदोबाची लबाडी तिला कळली व तिनें तितके कपडे केले.

तरीही लबाड चांदोबा तीस दिवसांत एक दिवस कपडे न घालतांच आईला फसवून घराबाहेर पळतोच.

कारण आईला एक दिवसाचें अंगाचें मापच घेतां येईना. इतका अगदीं तो लहान झाला होता.

* * * * *

एकदां एका नदीकांठीं एक बैलगाडी येऊन उतरली. गाडीवानानें बैल चरावयास सोडले व गाडीवान एका झाडाखाली भाकरी खावयास बसला. बैलाला एक कासरा बांधला होता. बैल चरत चरत लांब गेला. बैलामागें कासरा जमिनीवरून लोळत जात होता.

एका उंदरानें बैलाला पाहिलें. लोळत जाणारा कासरा पाहतांच उंदरानें विचार केला कीं, “ जर मीं कासरा पकडला तर या बैलाचा मालक होईन. लोक माझी वाहवा करतील. ”

असा विचार करून उंदीरमामा पुढें आले व तोंडांत कासरा धरून बैलापुढें ऐटीत चालूं लागले.

आतां मामा फारच घमेंडखोर बनले. “जगांत बैलाला घेऊन जाणारा मीच पहिला उंदीर होय.”. मामा मनांत सारखे घोकत होते.

चालतां : चालतां मामा पुढें व बैल मार्गें असें
करीत ते नदीपार्शीं आले. नदींत कंबरेइतकें पाणी होतें.

आतां मामा थांबले पण बैल पुढें निघाला.

गुडघाभर पाणी लागलें. बैल थांबला. “चला कीं हो मालक” बैलानें सांगितलें.

“ मला येतां येत नाहीं. पाणी खूप खोल आहे.”
मामांनीं कारण सांगितलें.

“छे हो ! खोल कुठंय ” आतां बैल हंसूं लागला.

“तैं खरं. पण मी उंच नाही !” मामांनीं खालीं मान घातली.

“अहो महाराज, इतका वेळ कासरा धरून मला नेत होतात ना ? मग आतां काय कठीण आहे ?” बैलानें असें विचारतांच मामा ओशाळले. “होय, ती माझी चूक झाली.” मामांनीं चूक कबूल केली.

“ मग आतां यापुढें लक्षांत ठेवा. आपली कुवत पाहून मग बडबडत जा. नुसता घमेंडखोरपणा करीत जाऊं नका. फुकटची मिजास मिरवीत जाऊं नका. ” बैलानें सांगितलें.

आतां पुरीच फजिती झालेली पाहून उंदीरमामा टुणकन् उडी मारून पळून गेले.

शहाणी माशी

एकदां एक कोळी एका झुडपाजवळ राहात असे. तो रोज नेमानें आपलें चिमुकले जाळें भराभर विणी. तोंडांतून धागा काढून आडवा उभा सरासर तो जाई. पांच मिनिटांत जाळें तयार करी व मधोमध बसे.

मग चिलटें व माशा इकडून तिकडे उडत जातांना अडकत. एकदां जाळें शिकारीला चिकटलें कीं कोळी भरकन् येई व चिलट अगर माशी ‘ गट्ट ’ करून टाकी.

रोज असा नेम चाले.

एके दिवशीं खूप भूक लागली. कोळी भराभर जाळें विणूं लागला. जाळें विणलें व तो माशांकडे पाहूं लागला. सभोंवार खूप माशा हिंडतांना दिसत.

भुकेलेला कोळी तळमळत बसला होता व आनंदी माशांकडे सारखी नजर लावून पाहात होता.

माशा पुढें, मार्गें, वर, खालीं, सभोंवतीं अशा फिरत.

मग माशा जरा जवळ येऊं लागून पुढें, मार्गें, वर, खालीं, सभोंवतीं अशाच फिरत आणि उडून जात.

कोळी एकसारखा खालीं वर माशी बरोबर फिरे.

शेवटीं एक माशी फारच जवळ आली. आतां कोळी आनंदला. कारण माशी जवळ आली. आणखी पुढें आली कीं मजा ! असा विचार करून माशी बसली होती तिला चुकवून पलीकडे गेला व एक धागा टाकून कोळी परत आला.

माशी ही सगळी धडपड पाहात होती. पण तिनें लक्षच दिलें नाहीं. कोळीबुवांनीं आणखी एक धागा

गकला आणि भराभर माशीभोंवतीं जाळें तयार करूं लागला.

‘ गुं गुं ’ आवाज करीत माशी उडाली. ती उडून जातांना कोळी ‘ आ ’ वासून पहात राहिला.

ती माशी आतां सारखी ‘ गुं गुं ’ करूं लागली व पुढें, मागें, खालीं, वर, सभोंवतीं फिरून सगळीकडे तिनें सांगितलें, “ कोळी जाळें पसरून बसला आहे. येथून चला. ”

एकूणएक माशी हें ऐकतांच उडून गेली. इकडे कोळी चरफडत बसला.

~~*~*

दगडूचें पोट

‘ सण वाढा हो माई ’ दगडू महारानें आरोळी ठोकली ! आज सणाचा दिवस होता. सणाचे गोड गोड जेवणासाठीं दगडू दादासाहेबांकडे आला होता.

“ वारे दगडू, आज आठवण झाली होय तुला ! अलीकडे धुंदी चढलीय लेकी एकेकाला आं ! अरे,

तुमचे वाडवडील कधीं सण मागायला आले का नाहींत ! किती तरी काम करीत ते ! झाडझुड करणें, लांकडें फोडणें, अरे, किती तरी काम करायचे ! सण तुला फुकट हवाय, काम नको करायला ! बरं पण जाऊं दे ! मी आंत जाऊन सांगून येतो कीं दगडू आलाय. तोंवर तेवढा गोठा साफ कर बघूं आधीं !” दादासाहेब असें सांगून गेले.

गरीब बिचारा दगडू !

अगदीं घाणेरडा गोठा साफ केला.

दादासाहेब परत आले !

“बरं हें बघ दगडू, आतां लांकडं संपलीं. तेवढी चार फोडून दे बघूं. ”

“ पण साहेब, कोयती घरीं आहे. आतां कुठाय बरोबर ! ”

“ अरे, घर लांब का आहे ! आतां धांव मारलीस तर दोन मिनिटांत पळत येशील. ”

कशीबशी दगडूनें कोयती पळत जाऊन आणली.

लांकडें फोडलीं तोंवर दुपारचे दोन वाजले.
सारे अंग घामानें निथळत होतें. फोडलेलीं लांकडें
घरांत नेऊन टाकलीं.

आणि आंत ?

एक लांकडांचा मोठा ढिगारा पडलेला दगडूनें
पाहिला.

पण.....

काय करतो बिचारा ?

‘ पोट आहे ना हें ! ’ दगडू पुटपुटत होता.

~~*~*

हीं मैदानावर खेळणारीं मुलें पहा.

तीं काय करीत आहेत ?

तीं निरनिराळे मौजेचे खेळ खेळत आहेत.

कांहींजण चेंडू खेळत आहेत. कांहींजण विटीदांडू

खेळत आहेत. कांहींजण पतंग उडवीत आहेत व
कांहींजण शिवाशिविचा खेळ खेळत आहेत.

तो पहा रामा चेंडू पकडीत आहे.

अशोक विटी कोलीत आहे.

शशि व गंपू शिवाशिवी खेळत आहेत.

सुमन दोरीवरून उडी ठोकीत आहे.

रोज सायंकाळीं शाळेजवळील मैदानावर मुलें
निरनिराळे खेळ खेळतात. मीही खूप खेळतो.
शाळेंतील धडे संपून घरीं येतांच मुलांनीं खूप खेळावें.
खेळतांना भांडण तंटा व मारामारी करूं नये. एक-
मेकांना बोचकांरूं नये. ओरडूं नये. शिवी देऊं नये.
एकमेकांनीं बिन भांडतांना आनंदानें खेळावें.

~~*

ॐ रमेशचा भाऊ ॐ

रमेश अगदीं घाणेरडा मुलगा होता. तो तोंड
धूत नसे. कपडे धुवावयाला देत नसे. आपलीं खेळणीं
नीट ठेवीत नसे.

एके दिवशीं एक छोटा देवदूत रमेशकडे आला.
देवदूतानें रमेशचें बोट पकडलें व घराबाहेर आणलें.

“ अरे, कोठें नेतोस मला ? ” रमेश घाबरला.

“ कोठें नाही. तुझा भाऊ राहातो तेथें चल. ”
देवदूतानें सांगितलें. “ तूं नीट राहात नाहीस.
घाणेरडा आहेस. ”

“ माझा भाऊ घराबाहेर राहात नाही. ” रमेश
कुरकुरू लागला.

“ अरे होय रे. बाहेरच राहातो. तूं चल गपचूप. ”
देवदूतानें सांगितलें.

रमेश व देवदूत घराबाहेर जाऊन उभे राहिले.
मग देवदूत बोलला, “ आतां तुझा भाऊ येईल. ”
देवदूत एकदम निघून गेला.

तिकडून एक वासरूं पळत आलें. रमेशला
वाटलें, हाच माझा भाऊ.

पण वासरूं बोललें, “ मी नाहीं तुझा भाऊ. मी
किती छान आहे ! तूं बघ कसा घाणेरडा आहेस ? ”
वासरूं उडी मारून निघून गेलें.

जरा वेळानें एक चिमणी आली. रमेशला वाटलें,
आपला भाऊ आला. चिमणी बोलली, “ चल हो

दूर. माझे पंख बघ किती छान आहेत ! घाणेरेच कुठला ! ” चिमणी उडून गेली.

थोडा वेळ गेला. टप् टप् टप् पावले वाजू लागलीं. रमेशला कोणी तरी हांक मारली. “ अरे भाऊ, इकडे ये. मी तुझा भाऊ तुला भेटायला आलों आहे. ” एक गाढव तिकडून आले.

रमेश जोराने ओरडला, “ तूं माझा भाऊ नाहीस. ”

“ होयच मुळीं. ” गाढव बोलले, “ मी आंगोळ करीत नाहीं; तूंही करीत नाहीस. मी घाणीत लोळतो, तूंही लोळतोस. मी लाथा मारतो, तूं मारामारी करतोस, चावतोस. मग मी तुझा भाऊ आहे की नाही ? ” गाढव रमेशजवळ येऊ लागले. रमेश एकदम पळाला.

तो घरांत गेला. अगोदर दांत घासले. कपडे धुवायला टाकले. खेळणीं नीट जागेवर ठेवलीं. घाणेरेडेपणा टाकून दिला. आतां रमेशला देवदूताने दाखविलेला ‘ भाऊ ’ भेटत नाही.

पा. क्र. २६१६ नों

५६२

IRBK-0102610

IRBK-0102610

म. ग्रं. स. १०१.

लहान मुलांकरितां सुंदर पुस्तकें

ले. सौ. विजयादेवी वाल्मिचे	आणे	ले. य. वि. ठोसर एम्. एस्सी.
गौरीशंकर	४	वीरवाला व इतर गोष्टी
वळवाचा पाऊस	४	ले.-शं. वि. तानवडे
बचंभट	४	पृथ्वी नि माणूस
उंटावरला शहाणा	४	हिंदु. इति. मनोहर गोष्टी
ले. ना. गं. लिमये, बी. ए., एल्. टी.		ले.-वसंत केमकर
सचित्र बालकथा	५	नलूच्या गोष्टी
शिशुकथा	४	ले.-शशिनाथ
एकवीस गोष्टी	६	नंदापरी
नीतिकुंज	८	ले.-बा. अ. देसाई
बालगीत भाग १ ला	५	चांदा गोन्हा
” भाग २ रा	७	ले. रा. दि. देसाई
ले. वि. कृ. नेरुरकर, बी. ए., एस्. टी. सी.		तिसरी भाकरी
माणूस आणि पशु	६	ले. रामतनय
ले.-शकुंतला लिमये		बाळू नि बगडी भाग १ ला
तशी काय झालं ?	४	प्रौढ मुलांसाठीं
मग किनई	६	ले.-के. ग. अलुरकर, एम्. ए.
ले.-बाळ ओझरकर		अग्रपूजा व इतर गोष्टी १
चंद्रमोहन व इतर गोष्टी	४	दिव्य विहंग १
ले. सुभाष सुखटणकर		ले.-रामतनय
ओटीवरील गोष्टी	४	कॅप्टन प्रताप भाग १ ला १
ले-तु. ता. सावंत एस्. टी. सी.		ले.-प्रो. वि. स. गोगटे, एम्. ए.
हसले ते फसले	४	काय म्हणतां ? ६
प्रसाद	४	कवयित्री-काशीताई नाटेकर
		गवाक्षगीत
		आपुलकी

केमकर आणि मंडळी,

पब्लिशर्स, बुकसेलर्स व स्टेशनर्स, विठ्ठलभाई पटेल रोड, मुंबई नं. १
ग्रॅंटरोड बँच—पन्नालाल टेरेसेस, लॅमिंग्टन रोड, मुंबई नं. ७